

Kunskap om förbättringsarbete behövs i sjukvården

I framtiden behöver sjukvården inte bara professionell kompetens. Sjukvården behöver också ledare och medarbetare som har kompetens att kunna utveckla sjukvården som system, s k förbättringskunskap.

Förbättringskunskap är ett ämne som i stort sett lysar med sin frånvaro i läkares grundutbildning och i sjuksköterskeutbildningen. Institutet för kvalitetsutveckling har konstaterat att de medicinska högskolorna inte har något utbud vad gäller kvalitetsutveckling.

Men kvalitets- och verksamhetsutveckling eller förbättringskunskap kan bidra till att syftet med sjukvården, att bota, lindra och trösta, bättre kan nås i en föränderlig värld. Det finns också de som hävdar att en ökad förståelse för sjukvården som system, för betydelsen av tvärprofessionellt samarbete och en ökad förbättringskompetens är faktorer som skulle kunna bidra till en ökad delaktighet och framtidstro för vårdens ledare och medarbetare och dessutom komma patienter och medborgare till godo.

Förändringar behövs

På en konferens i början av december, anordnad av Institutet för framtidsstudier och samtliga parter inom sjukvårdssektorn, var man rörande överens om behovet av förändringar.

– Det finns få formella hinder, men ändå känner man sig låst. Vi måste bli bättre på att släppa lös den innovativa kreativa kraften, ansåg Toivo Heinsoo, direktör på Landstingsförbundet.

Bernhard Grewin, Läkarförbundets ordförande, menade att landstingen misshushåller med sina anställda.

– Man måste inse att sjukvården är en modern serviceverksamhet. Personalen måste få ökat ansvar för att leda och utveckla sjukvården utan detaljstyrning, sade Bernhard Grewin.

Landstingsförbundet tror alltså att förbättringskunskap kommer att behövas i framtiden. Därför har man bjudit in de universitetsorter som ger såväl medicinsk som vårdhögskoleutbildning att delta i ett pilotprojekt.

– För att få in förbättringskunskap i sjukvården måste vi föra in det redan på grundutbildningsnivå, säger Michael

Bergström, som är läkare och projektledare på Landstingsförbundet.

Syftet med pilotprojektet är att introducera alternativt underlätta fortsatt införande av förbättringskunskap på grundutbildningsnivå för blivande läkare och sjuksköterskor.

Fyra grupper om åtta personer från varje universitetsort kommer att tas ut

till pilotprojektet. Grupperna ska bestå av två lärare och två studenter vardera från den medicinska högskolan och vårdhögskolan på en ort. Landstingsförbundet betonar att projektet bygger på frivillighet, deltagarna måste vara motiverade och intresserade av området.

Ansökan till projektet, som löper under våren, går ut den 18 januari. •

Viagra säljs olagligt via postorder

Köp impotensmedlet Viagra eller bantningsmedicinen Xenical via postorder. Slipp förnedrande läkarbesök eller besvärliga recept.

Det uppmanar ett företag i Mora som med olagliga metoder säljer receptbelagd medicin.

Björn Carlsson, allmänläkare i Åtvidaberg i Östergötland, fick nyligen tips om företaget från en kvinna i 50-årsåldern. Hon hade fått ett reklamblad adresserat direkt hem till sig. Via dataregistret SPAR har Moraföretaget »DPC Sweden AB» riktat utskicket till en för sig lämplig målgrupp. Björn Carlsson är mycket upprörd över företagets agerande.

– Hur kan sånt här vara möjligt?, frågar han sig.

I reklambladet kan man läsa bland annat följande:

»Viagra finns för närvarande att köpa på dom svenska apoteken men endast mot uppvisande av recept. Xenical kommer att bli tillgängligt för oss svenskar i början av 1999 och då, så klart belagt med recept. Nu finns tillfälle att pröva dessa medel om ni känner att ni har behov av de, utan att gå till en läkare och genomgå en i de flesta fall förnedrande undersökning, det enda ni behöver är att bestämma vad ni vill ha och hur mycket och sedan fylla i talongen med namn och adress och skicka in den.»

– Patienter som kommer till läkare ska aldrig behöva känna sig förnedrade. Det är viktigt att resonera om den här typen av livsstilsmediciner tillsammans med en läkare. Jag vill inte utöva makt,

men ha kontroll över läget tillsammans med patienten. En läkare bör ju diskutera till exempel med en överviktig patient vilka övriga saker som kan göras, som att ändra matvanor och motionera, påpekar Björn Carlsson.

– När det gäller Viagra kan det dessutom vara livsfarligt att kombinera den medicinen med nitroglycerinpreparat av olika slag. Till exempel för patienter som åter medel mot kärilkramp.

Olaglig verksamhet

I reklambladet uppmanas intresserade kunder att betala in pengar på ett postgirokonto. Viagra 10 piller, 50 mg, kostar 890 kronor, 30 piller 2 370 kronor etc. Dessa priser ligger över apotekets priser där exempelvis 12 piller, 50 mg, kostar 785 kronor. Frikortsgränsen går dessutom vid 1 300 kronor.

– Den här verksamheten är olaglig, kommenterar Pernilla Widlund, jurist vid Läkemiddelsverket. Båda dessa preparat är läkemedel och får därmed bara försälgas via apotek.

Hon tror personligen att företaget dessutom inte har några läkemedel att sälja, utan att det enbart handlar om att lura av utsatta människor deras pengar.

Läkemedelsverket har känt till företaget sedan i slutet av november och polisen är inkopplad på fallet.

– Vi har via brev uppmanat företaget att upphöra med försäljningen, men det är polisens jobb att få fast dem som ligger bakom, konstaterar Pernilla Widlund.

Läkartidningen har försökt att komma i kontakt med företaget i Mora, men utan framgång.

Eva Aldstedt